

станційного зондування Землі, новітні способи захисту довкілля від різних забруднювальних технологій, наукові основи прискореної технічної та біологічної рекультивації територій, масштабно ушкоджених гірничим виробництвом, створення на таких землях заказників, інших структур екологічної мережі. Вперше обґрунтовано і розроблено Дніпропетровську регіональну систему комплексного екологічного моніторингу, яка стала базою для створення обласної («Придніпров'я») і міської систем екомоніторингу, а також проекту такої системи для м. Жовті Води.

Аркадій Григорович заснував потужні наукові школи: геохімічних засад технологій видобутку корисних копалин та проблем геологічної безпеки і сталого розвитку гірничо-промислових регіонів. Під його науковим ке-

рівництвом захищено 7 докторських і 15 кандидатських дисертацій.

За результатами виконаних досліджень А.Г. Шапар опублікував понад 350 наукових праць, зокрема 33 монографії, 13 статей у «Гірничій енциклопедії», 9 посібників для вищих навчальних закладів. Учений отримав 61 свідоцтво на винаходи та патенти.

Аркадій Григорович є членом Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, експертної комісії ВАК України, редколегій чотирьох академічних видань.

Здобутки вченого відзначено почесним званням «Заслужений діяч науки і техніки України».

Наукова громадськість, колеги та учні щиро вітають Аркадія Григоровича з ювілеєм, зичать йому міцного здоров'я, невичерпної енергії, нових досягнень і відкриттів.

## **70-річчя члена-кореспондента НАН України А.П. ВЕЛИКОГО**

---

**23** вересня виповнилося сімдесят років знаному вченому у галузі економіко-математичного моделювання та інформатики члену-кореспонденту НАН України Анатолію Павловичу Великому.

А.П. Великий народився 1936 р. у м. Києві, в родині робітників. У 1959 р. закінчив механіко-математичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Впродовж 1959–1967 років працював у Київському інституті автоматики, досліджував питання алгоритмізації та моделювання виробничих процесів, зокрема в металургії. У співпраці із фахівцями Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України та металургійного заводу ім. Ф. Дзержинського

(м. Дніпродзержинськ) Анатолій Павлович розробив математичні моделі для керування процесом виплавки сталі в мартенівських цехах. Ці моделі допомогли знайти оптимальні обсяги завантаження у мартенівську піч залізної руди, шихти, чавуну з метою мінімізації процесу виплавлення сталі за дотриманням її хімічного складу.

Від 1967 року науковець працює в Обчислювальному центрі Держплану УРСР, який згодом реорганізували у Державний науково-дослідний інститут інформатизації та моделювання економіки (ДНДІМЕ) Міністерства економіки України. Тут Анатолій Павлович подолав сходинок професійного зростання від старшого наукового співробіт-

ника до директора. Програмно-математичні засоби, створені під його керівництвом і за безпосередньою участю, забезпечили видачу з ЕОМ приблизно 80% планових документів, розроблюваних у системі Держплану УРСР.

Розвиваючи свої попередні напрацювання з алгоритмізації окремих виробничих процесів, А.П. Великий виконав низку наукових досліджень та розробок у галузі економіко-математичного моделювання на народногосподарському рівні. Так, він розробив динаміку моделі міжгалузевого балансу з виділенням фондостворювальних та нефондостворювальних галузей з урахуванням різних за величиною галузевих інвестиційних лагів. Ця розробка є проміжним кроком у напрямі вдосконалення подібних моделей з погляду їх математичного обґрунтування. Застосувавши математичну теорію операторів, збурених на спектрі, Анатолій Павлович побудував ефективні паралельні алгоритми виконання практичних розрахунків з використанням динамічних моделей міжгалузевого балансу.

Останніми роками коло наукових інтересів А.П. Великого — це дослідження проблем еко-

номічної безпеки держави та захисту інформації в комп'ютерних мережах.

Учений є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки та премії НАН України ім. В.М. Глушкова. Підготував 12 кандидатів і двох докторів наук.

Він — член секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, Консультативної ради з питань інформатизації при Верховній Раді України, Бюро Відділення інформатики НАН України, входить до складу Спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій Інституту кібернетики ім. В.М. Глушкова НАН України. А.П. Великий — головний редактор збірника наукових праць ДНДПМЕ Мінекономіки України. Він плідно працює на викладацькій ниві: читає лекції з математики, інформатики, мікро- та макроекономіки у вищих навчальних закладах Києва. У своїх наукових дослідженнях постійно співробітничав з академіком НАН України В.С. Королюком, якого вважає своїм учителем.

Наукова громадськість, учні та друзі палко вітають Анатолія Павловича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, щастя, нових творчих звершень на благо вітчизняної науки.

## **60-річчя члена-кореспондента НАН України В.О. ІВАНОВА**

**4** вересня виповнилося шістдесят років відомому вченому-океанологу члену-кореспонденту НАН України Віталію Олександровичу Іванову.

В.О. Іванов народився у м. Моршанську Тамбовської області (Росія). Навчався у Туапсинському гідрометеорологічному технікумі. Після його закінчення кілька років працював в експедиційному гідрографічному загоні у

м. Баку. Вищу освіту здобув в Азербайджанському державному університеті. У 1974 р. Віталій Олександрович вступив до аспірантури географічного факультету Московського державного університету ім. М.В. Ломоносова, а в 1977-му захистив кандидатську дисертацію. Від 1978 р. учений працює у Морському гідрофізичному інституті (МГІ) Академії наук України.